

Iščemo karantenske in druge gozdu nevarne organizme

Sahalinski jelov ličar (*Polygraphus proximus*)

Dr. Andreja Kavčič

Oddelek za varstvo gozdov, Gozdarski inštitut Slovenije (andreja.kavcic@gozdis.si)

Sahalinski jelov ličar

LATINSKO IME

Polygraphus proximus Blandford, 1894

RAZŠIRJENOST

Koreja, Japonska, severovzhod Kitajske, Ruska federacija. Je zelo invaziven in se širi proti zahodu. Prisoten je že na območju Evrope, v okolici Leningrada in Moskve.

GOSTITELJI

Prednostno jelke (*Abies* spp.), v manjši meri druge vrste iglavcev. V Leningradu so ga našli tudi na navadni smreki (*Picea abies*).

OPIS

Osebkje najdemo v notranjem, živem delu skorje (ličje) gostiteljev. Aktivni so od aprila do oktobra. Hrošči so 2,5–3,5 mm dolgi in temno rjave do črne barve. Ličinke so blede rumene in brez nog. Buba je belkasta in ima na koncu zadka dva hitinasta izrastka. Samica v ličju izdolbe materinske rove, ki so lahko plitvo vtisnjeni v les tik pod skorjo, in vanje izleže do 50 jajčec. Ličinke dolbejo larvalne rove. Zabubijo se v bubilnicah, ki segajo v les tik pod skorjo. Hrošči izjeddo odprtino v skorji in izletijo na novega gostitelja. Celoten razvoj traja približno 50 dni, na leto pa se razvijeta dve generaciji. Hrošči rojijo maja in avgusta. Sahalinski jelov ličar ima velik razmnoževalni potencial, je zelo prilagodljiv in odporen proti nizkim temperaturam. Vnos na nova območja je mogoč z neolupljeno hlobovino, z lesom in lesenim pakirnim materialom s skorjo, sadikami in skorjo iglavcev.

ZNAČILNA ZNAMENJA (SIMPTOMI IN ZNAKI)

- obilno smolenje na deblu, ko je krošnja še zelena,
- spreminjanje barve krošnje iz zelene v rjavo in rumeno,
- odpadanje iglic in skorje,
- v skorji okrogle odprtine, premera 1,5–2 mm,
- rovni sistemi v skorji (materinski rovi, usmerjeni prečno na deblu in dolgi do 8 cm, in rovi ličink, usmerjeni pravokotno na materinske rove v obe smeri in dolgi do 7 cm),
- okrogle bubulnice, ki segajo v les tik pod skorjo,
- nekroze skorje na območju rovnih sistemov,
- modrikasto obarvan les.

VPLIV

V Ruski federaciji je izrazit primarni škodljivec, ki povzroča propad jelovih sestojev. Napada tudi nove vrste iglavcev. Povzroči hiter propad dreves in je nagnjen k velikopovršinskim namnožitvam. Hrošči so prenašalci gliv, ki povzročajo nekroze skorje in modrikasto obarvanje lesa.

MOŽNE ZAMENJAVE

Podoben mu je dvojnooki smrekov ličar (*Polygraphus poligraphus* (Linnaeus, 1758)), ki pa se pojavlja na smreki in naredi zvezdast rovni sistem.

DODATNE INFORMACIJE

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (www.uvhvvr.gov.si)
- Portal o varstvu gozdov (www.zdravgozd.si)

ČE OPAZITE OPISANE SIMPTOME ALI NAJDETE ŠKODLJIVCA, OBVESTITE VSAJ ENEGA IZMED NAŠTETIH NASLOVOV:

(kontaktne podatke najdete tudi na spletni strani www.zdravgozd.si)

Pristojnega fitosanitarnega ali gozdarskega inšpektorja, Gozdarski inštitut Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije ali Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

Slika 1: Hiranje dreves zaradi napada sahalinskega jelovega ličarja (foto: Sergey Astapenko (RU))

Slika 2: Izcejanje smole na deblu (foto: Vyacheslav Xapyk)

Slika 3: Drobne okrogle vhodne in izhodne odprtine v skorji (foto: Vyacheslav Xapyk)

Slika 4: Rovni sistemi pod lubjem (foto: Evgeni Akulov (RU))

Slika 5: Hrošči *P. proximus* (vir: news.sfu-kras.ru)

Slika 5: Sestoj po napadu sahalinskega jelovega ličarja (vir: news.sfu-kras.ru)

Publikacija je nastala v okviru ciljnega raziskovalnega projekta »Razvoj novih metod detekcije, diagnostike in prognoz za tujerodne gozdu škodljive organizme (V4-1439)«, ki ga financirata Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

